

Mercats i cants | Els *mercadillos*, com es coneixen popularment les parades de brocanters, de comerciants d'objectes de segona mà o d'articles per a col·leccionistes, proliferen arreu. A part dels ja clàssics de dissabte i diumenge a Girona, destaquen els de Vilablareix i Celrà. Aquest darrer es fa notar, des de fa ja quinze anys, pel seu volum: cent cinquanta-dos paradistes és el topall establert per l'Ajuntament celranenc, que amb aquesta normativa en deixa a fora una seixantena que malden per entrar-hi quan hi ha una baixa. Si un dissabte passeu per Celrà, hi haureu de donar un cop d'ull, perquè les parades s'estenen a tocar de la carretera.

Una altra activitat de gestació popular és el festival Càntut, de Cassà de la Selva, que el novembre passat va arribar a la sisena edició. Caldrà dedicar-hi atenció, perquè inclou fórmules tan originals i atractives com els dinars de cantadors, en què la música de tradició oral és la reina. Però la cosa no s'acaba aquí: els concerts, les exposicions, les conferències i les oportunitats per mostrar els talents vocals als «espontanis» també en formen part. Qui s'hi anima?

EL PLA DE L'ESTANY

Text i foto > XAVI XARGAY I OLIVA

D'animals pladestanyencs | M'hauria agradat titular la crònica, seguint Gerald Durrell, *De triops, animals i altres pladestanyencs*, però és que no parlarem de *triops*, sinó d'un altre animaló trobat a la comarca. Membres de l'Associació Catalana de Malacologia (és la branca de la zoologia que estudia els mol·luscos) han descobert a Esponellà una espècie nova de cargol aquàtic, i ja n'han trobat una vintena en els seus vint anys d'existència. O potser caldria parlar no d'espècie, sinó d'un nou gènere o categoria que agrupa espècies similars. Més aviat és un cargolí molt petit, d'un mil·límetre o mil·límetre i mig d'amplada, que viu a les aigües subterrànies. És endèmic de la zona, perquè no se n'han trobat enlloc més. El primer, el van localitzar a la font de Beu-i-Tapa de Vilert, i l'han

batejat amb el nom de *Vilertia*. Només habita en fonts i surgències d'aigua molt neta, la qual cosa demostra la qualitat de les aigües del subsol. Els *triops* són petits i molt antics; els *vilertia* són petitíssims i endèmics de la comarca. Ah! I el pladestanyenc: resulta que la mandíbula no era d'una neandertal, sinó que és l'exemple més antic de *sapiens* d'Europa, o d'una barreja de *sapiens* i neandertal. Si la hipòtesi és certa, sembla que la mandíbula és una baula important en l'evolució. És evident que, venint els banyolins i comarcans de temps tan reculats, tenim els animalons que ens mereixem.

Les germanetes de l'asil | Sempre he pensat que si Banyoles hagués tingut literats com Déu mana de manera regular (i no esporàdica, com ens ha premiat la providència) ara tindriem una altra novel·la sobre la ciutat dels sants. Perquè a Banyoles, fundada per l'orde de sant Benet, ha tingut, des de sempre, una presència clerical notabilíssima, fins al punt que dos banyolins, Francesc Butinyà i Magdalena Aulina, han creat sengles congregacions religioses. Però els signes del temps (per homenatjar un programa televisiu de tema religiós) han canviat i la falta de vocacions ha abocat les Germanetes dels Ancians Desemparats que gestionaven l'asil a tancar algunes llars i agrupar les monges. Així, les sis religioses que treballaven a Banyoles marxen a reforçar altres centres. Han ofert servei a la ciutat durant cent trenta anys. L'asil de les Germanetes dels Ancians

>> L'asil de les Germanetes dels Ancians Desemparats de Banyoles.

Desemparats es va inaugurar oficialment a Banyoles el gener de 1892, amb una missa predicada pel pare Francesc X. Butinyà. Des de llavors, el servei de la congregació a la ciutat ha estat ininterromput; durant aquests anys han passat per l'asil més de cent vuitanta religioses i s'hi han atès gairebé 3.900 persones grans. Se'ls va dedicar una missa de comiat a l'església de Santa Maria i una representació municipal els va lliurar una placa d'agraïment a la seva tasca. L'asil continuarà obert en mans d'una empresa que gestiona altres centres de la congregació. El que deia abans: són els signes del temps; és a dir, de la sentida caritat religiosa a la professional gestió empresarial.

EL RIPOLLÈS

Text > EUSEBI PUIGDEMUNT

Fires diverses | La crònica d'aquesta edició comença per les diferents fires que els darrers dies tardorals es pogueren visitar en diverses poblacions de la comarca; la que en marcà l'inici fou la fira ramadera de Ribes de Freser, amb més de dos-cents caps de bestiar i una seixantena llarga de corrals. A Ripoll, el dia de Santa Teresa, se celebrà la Fira Catalana de l'Ovella, un esdeveniment que té cent setanta-cinc anys d'història; a part de l'exhibició de diferents espècies de bestiar oví, també hi hagué els concursos que premiaren el millor marrà, el millor lot d'ovelles i de xaies, i el millor cap de bestiar. A Espinavell, per la diada de Sant Eduard, va tenir lloc la famosa Tria de Mulats, una fira molt important pel que representa no només per a Espinavell i Molló, sinó també per a tota la vall de Camprodon.

Altres fires que volem ressenyar són la de la Carbassa a la vila de les Abadesses, que ja va per l'onzena edició, i la de la Trumfa de Vilallonga de Ter, amb divuit edicions a l'esquena. Recordem que la Fira de la Trumfa de Molló, amb setze edicions comptant la d'enguany, va tenir lloc el primer cap de setmana de setembre.

D'altra banda, volem destacar dos aniversaris d'importància significativa local i comarcal ensems: el centenari de l'obertura de la primera oficina de La Caixa a la comarca del Ripollès,

>> La Tria de Mulats d'Espinavell es va celebrar per la diada de Sant Eduard. (Foto: AJUNTAMENT DE MOLLÓ)

a la vila de Sant Joan de les Abadesses (la número 26), i el cinquantenari de l'obertura de l'institut de secundària i batxillerat Abat Oliba de Ripoll.

Clic.cat i R3 | Pel que fa a les infraestructures, volem parlar de dues notícies que, per la seva transversalitat, afecten tota la comarca ripollesa. La primera és que el dinou de novembre passat entrà en funcionament el nou servei de transport públic a demanda, Clic.cat, que impulsa la Generalitat de Catalunya a través del Departament de Territori; de moment s'han posat en marxa quatre línies d'autobús, amb la previsió d'ampliar-les, que són les de Setcases-Camprodon, Beget-Camprodon, Vallfogona de Ripollès - Ripoll

i la Farga de Bebié - Ripoll. Val a dir que el Ripollès és la quarta comarca gironina que posa en marxa aquest servei. La segona té a veure amb el pla de millora de la línia de tren R3, que, segons la plataforma El Ripollès existeix!, augmentarà considerablement la freqüència de pas dels combois ferroviaris, i això suposarà un gran benefici i avantatges tant als usuaris com a la comarca en general.

Per anar acabant aquesta crònica, tenim tres informacions sobre patrimoni comarcal que se centren a les poblacions de Sant Joan de les Abadesses, Ripoll i Campdevàrol. A Sant Joan de les Abadesses es treballa en el Museu de Can Llaudet, un projecte que començà a rodar el 2020, per poder-lo obrir el curs 2023-2024. Aquest centre té com a finalitat recuperar el patrimoni industrial d'aquesta antiga colònia tèxtil amb unes instal·lacions que vinculin les antigues infraestructures amb les noves tecnologies i la realitat virtual. A la ciutat de Ripoll es va presentar una audioguia per redescobrir el patrimoni monàstic de la comarca, els monestirs de Santa Maria de Ripoll, Sant Joan de les Abadesses i Sant Pere de Camprodon, amb l'objectiu de promocionar la comarca a través de l'art i la història. A la veïna Campdevàrol, la

notícia és la recuperació i rehabilitació de l'església parroquial de Sant Cristòfol, amb unes obres que s'hi iniciaren el 2018 i que gràcies a l'ajut financer de la Diputació de Girona han arribat a bon port. El vell temple ha pogut tornar a obrir les portes al públic.

I finalment, volem fer dos apunts breus més: la Fonda Xesc de Gombren continua mantenint l'estrella en el firmament Michelin, i la capital de la comarca disposa d'una altra portalada, aquesta de metall, però, obra de l'artista local Raül Duque, que es va instal·lar a la rotonda de la C-17; als laterals es poden llegir els noms de tots els municipis de la comarca amb el logotip de Ripoll al mig. No cal dir que la font d'inspiració ha estat la portalada romànica del monestir de Santa Maria.

LA SELVA

Text i foto > JOAN DOMÈNECH

Lloret de Mar: una pel·lícula de 1952 | Fa poc, es va poder visionar al Teatre Municipal la pel·lícula *El color de tus ojos*, filmada a la nostra vila l'any 1952 pel director Josep Maria Rosal i

GIRONINS A L'EXTERIOR

Text > ANNA ROURA, resident a Mülheim an der Ruhr (Alemanya)

Vaig arribar a Alemanya fa vint-i-quatre anys, quan en tenia divuit. Abans havia estudiat a l'Escola de Dansa Mercedes Ribera de Girona i amb Alícia Lluís a Pineda de Mar. Quan necessitava fer el pas de l'escola privada a ballarina professional, em vaig matricular a la Universitat de Música i Arts Escèniques de Frankfurt, on vaig estar fins al 2005. Després vaig venir a Essen. He ballat moltíssimes vegades *El llac dels cignes* per tot Alemanya. Bremerhaven, Görlitz, Leipzig, Eisenach, Düsseldorf, Colònia i Essen són algunes de les ciutats on he ballat amb aquesta producció i d'altres. Algunes de les obres més destacades en què he participat són *Carmen*, *El cavaller de*